

V Bratislave 01. februára 2022

Vec: Podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania

Vážené dámy a páni,

v súlade s § 115 a nasl. zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon o sudcoch**“) Vám ako osobám oprávneným podať návrh na začatie disciplinárneho konania podľa § 15 písm. a), b), d) a g) zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v platnom znení a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „**DSP**“) podávame podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti pánovi **JUDr. Petrovi Šamkovi, sudcovi Krajského súdu v Bratislave**, pre dôvodné podozrenie zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch, ktorého sa dopustil tým, že dňa 22. januára 2022 na internetovej stránke „Právne listy“ (www.pravnelisty.sk) zverejnil a komentoval neverejné informácie z trestného konania vedeného Národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru, odbor Stred pod ČVS: PPZ-005/NKA-ST2-2022, čím vedome porušil základné povinnosti sudcu podľa § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) a g) a ods. 10 zákona o sudcoch.

A OPIS SKUTKOVÝCH OKOLNOSTÍ

1. Dňa 22. januára 2022 publikoval sudca Krajského súdu v Bratislave, JUDr. Peter Šamko, na internetovom portáli Právne listy (www.pravnelisty.sk) článok s názvom „*K účelovej kriminalizácii sudcu prostredníctvom trestného činu ohýbania práva*“ (ďalej len „**článok**“).
2. Elektronická verzia predmetného článku je dostupná na linku: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a1047-k-ucelovej-kriminalizacii-sudcu-prostrednictvom-trestneho-cinu-ohybania-prava>. Z dôvodu opatrnosti prikladáme aj stiahnutú verziu článku vo formáte PDF.

Dôkazný prostriedok: *Článok: „K účelovej kriminalizácii sudcu prostredníctvom trestného činu ohýbania práva“ – Príloha č. 1*

3. V publikovanom článku sudca JUDr. Peter Šamko uvádza detailné informácie o prebiehajúcom trestnom konaní vedenom Národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru (ďalej len „**NAKA**“), odbor Stred pod ČVS: PPZ-005/NKA-ST2-2022 vo veci zločinu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona (ďalej len „**trestné konanie**“).
4. O tomto trestnom konaní sa sudca JUDr. Peter Šamko (podľa svojich vlastných slov publikovaných v predmetnom článku) mal dozvedieť zo žiadosti príslušného vyšetrovateľa NAKA adresovanej Krajskému súdu v Bratislave zo dňa 10. januára 2022, ktorou žiada o zbavenie mlčanlivosti sudcu Okresného súdu Bratislava III JUDr. Juraja Kapinaja (ďalej len „**žiadosť o zbavenie mlčanlivosti**“), ktorú ako sám uvádza: „videl z pozície predsedu trestnoprávneho kolégia krajského súdu“.
5. Následne sudca JUDr. Peter Šamko cituje v článku podstatnú časť žiadosti o zbavenie mlčanlivosti, v rámci ktorej uvádza presnú charakteristiku trestného konania, zverejňuje meno podozrivého sudcu, o ktorého zbavenie mlčanlivosti žiada vyšetrovateľ NAKA, špecifikuje rozsah a obsah požadovaného

zbavenia mlčanlivosti a označuje iniciálami mená oznamovateľov, pri ktorých upresňuje, že ide o obvinených vyšetrovateľov NAKA.

6. Okrem zverejnenia detailných informácií o trestnom konaní sudca JUDr. Peter Šamko v článku verejne hodnotí postup vyšetrovateľa NAKA a kritizuje jeho žiadosť o zbavenie mlčanlivosti (časť článku „*Vyhodnotenie žiadosti vyšetrovateľa*“). Vyjadruje sa tiež k tomu, ako by rozhodol v prípade, keby o veci rozhodoval on, ak by bol na mieste predsedu Okresného súdu Bratislava III.
7. Následne v článku rozsiahlo rozoberá aj svoje právne posúdenie a prezentuje svoj názor na predmetné trestné konanie. Toto jeho stanovisko je založené na argumentácii v prospech podozrivého sudcu JUDr. Juraja Kapinaja a *de facto* predstavuje jeho obhajobu.
8. V závere článku sudca JUDr. Peter Šamko vyslovuje aj svoj názor na samotný trestný čin ohýbania práva (§ 326a Trestného zákona). Jeho negatívny a odmietavý postoj k tomuto trestnému činu, ktorý je súčasťou platného a účinného právneho poriadku Slovenskej republiky vyjadrujú jeho nasledovné slová: „*Vyzerá to tak, že tieto obavy boli opodstatnené a pokiaľ nebude tento trestný čin vypustený z Trestného zákona, bude nutné si zvykať, že 'nesprávne' rozhodnutia (právny názor) sudcov budú cez toto ustanovenie kriminalizované,...*“.

B PRÁVNA KVALIFIKÁCIA

9. Podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona o sudcoch je disciplinárnym previnením zavinené nesplnenie alebo porušenie povinností sudcu.
10. Podľa § 116 ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch je závažným disciplinárnym previnením konanie uvedené v odseku 1 (vyššie), ak vzhľadom na povahu porušenej povinnosti, spôsob konania, mieru zavinenia, opakovanie alebo iné prítiažujúce okolnosti je jeho škodlivosť zvýšená.
11. Skutočnosti opísané v časti A tohto podnetu zakladajú dôvodné podozrenie, že sudca JUDr. Peter Šamko porušil základné povinnosti sudcu podľa § 30 ods. 1, ods. 2 písm. e) a g) a ods. 10 zákona o sudcoch.

B1 Porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť o veciach, o ktorých sa sudca dozvedel pri výkone funkcie

12. Sudca JUDr. Peter Šamko tým, že publikoval na internetovom portáli Právne listy neverejné informácie týkajúce sa prípravnej fázy trestného konania a postupu vyšetrovateľa NAKA v trestnom konaní, porušil povinnosť zachovávať mlčanlivosť o veciach, o ktorých sa dozvedel pri výkone funkcie.
13. Informácie o trestnom konaní získal sudca JUDr. Peter Šamko zo žiadosti o zbavenie mlčanlivosti, ktorú, ako sám uviedol v článku, videl z pozície predsedu trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave a teda ju pozná zo svojej úradnej činnosti. Týmto konaním sudca JUDr. Peter Šamko využil žiadosť o zbavenie mlčanlivosti, ktorú videl pri výkone svojej funkcie a publikoval neverejné informácie v nej obsiahnuté vo svojom článku.
14. Predprípravné a prípravné konanie v rámci trestného konania je zásadne neverejné. Zachovanie účelu trestného konania nevyhnutne vyžaduje, aby informácie o prebiehajúcom vyšetrovaní neboli verejne prístupné, a to predovšetkým vo fáze pred vznesením obvinenia určitej osobe, keď podozrivý ešte nemusí ani len tušiť, že orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie vo veci. Zverejnením takýchto informácií dochádza k predčasnému upozorneniu podozrivého a ostatných účastníkov trestného konania o prebiehajúcom vyšetrovaní, čo môže následne sťažiť, či dokonca zmať účel trestného konania.

15. Všetky tieto skutočnosti musia byť sudcovi JUDr. Petrovi Šamkovi, ako predsedovi trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, veľmi dobre známe. Rovnako si musí byť vedomý svojej povinnosti mlčanlivosti vo vzťahu ku skutočnostiam, o ktorých sa dozvie z titulu svojej funkcie sudcu, resp. funkcie predsedu trestnoprávneho kolégia. Napriek tomu, sudca JUDr. Peter Šamko túto svoju základnú povinnosť porušil a zverejnil predmetný článok obsahujúci tieto neverejné informácie.
16. Závažnosť disciplinárneho previnenia vidíme v tom, že k zverejneniu informácií o prebiehajúcom vyšetrovaní (trestnom konaní) došlo ešte pred vznesením obvinenia. Podozrivý sa takto z článku dozvedel o existencii samotného trestného konania, o jeho procesnom postavení, ako aj o skutočnosti, že orgány činné v trestnom konaní žiadajú o zbavenie jeho mlčanlivosti a chcú ho v danej veci vypočuť. Zastávame názor, že takýmto spôsobom sudca JUDr. Peter Šamko ohrozil celé prebiehajúce trestné konanie.
17. Okrem toho, sudca JUDr. Peter Šamko, nielenže postupoval v rozpore so svojou povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, ale využil neverejné informácie o trestnom konaní na svoj komentár, hodnotenie a kritiku vyšetrovateľa NAKA, obhajobu podozrivého, a vyjadrenie, ako by rozhodol on v pozícii predsedu Okresného súdu Bratislava III, čo považujeme za neprípustné.

B2 Narušenie vážnosti a dôstojnosti funkcie sudcu a ohrozenie dôvery v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov

18. Sudca JUDr. Peter Šamko tým, že zverejnil neverejné informácie o prebiehajúcom trestnom konaní, ku ktorým navyše pripojil aj kritiku týkajúcu sa postupu vyšetrovateľa NAKA, komentár k povahe trestného činu a dôvodnosti celého trestného stíhania, narušil vážnosť a dôstojnosť výkonu funkcie sudcu a ohrozil dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdu.
19. Už samotná skutočnosť zverejnenia neverejných informácií o priebehu vyšetrovania v trestnom konaní zo strany sudcu (dokonca predsedu trestnoprávneho kolégia) je neprípustným konaním, ktoré znižuje vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu. Práve sudca, ktorý z titulu svojej funkcie disponuje citlivými informáciami ohľadom prebiehajúcich konaní, má povinnosť diskrétno narábať s týmito skutočnosťami, má byť zdržanlivý vo svojich vyjadreniach, o to viac keď ide o prebiehajúce trestné konanie, v ktorom nie je ešte ani len vznesené obvinenie a má pestovať dôveru verejnosti v to, že informácie, o ktorých sa dozvie pri výkone svojej funkcie, nebudú jeho konaním sprístupnené verejnosti.
20. Sudca JUDr. Peter Šamko toto všetko porušil a práve „vdďaka“ jeho článku sa verejnosť dozvedela, že bolo začaté trestné konanie. Závažnosť pritom podčiarkuje skutočnosť, že sudca JUDr. Peter Šamko si musel byť vedomý, že trestné konanie bude predmetom záujmu médií, nakoľko skutok, ktorý je predmetom trestného konania (rozhodnutie o vzatí vyšetrovateľov NAKA do väzby), je stále mediálne sledovaným prípadom.
21. Navyše, sudca JUDr. Peter Šamko v článku kritizuje postup vyšetrovateľa, vyjadruje svoj právny názor na vec, ktorý je *de facto* obhajobou podozrivého a prezentuje aj svoj postoj k stíhanému trestnému činu. Takéto konanie je ukážkovým spochybnením nezávislosti, nestrannosti a spravodlivosti rozhodovania súdov. Ako má mať verejnosť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov, keď sudca explicitne prezentuje argumenty v prospech strany podozrivého a verejne sa vyjadrí, ako by rozhodol o žiadosti o zbavenie mlčanlivosti, keby bol predsedom Okresného súdu Bratislava III, ktorý má o nej rozhodovať?
22. Navyše, posledná spomenutá skutočnosť je zásahom do nezávislosti súdnej moci, nakoľko slová sudcu JUDr. Petra Šamka uvedené v článku možno vnímať aj ako neprípustný (hoci skrytý) nátlak na predsedu Okresného súdu Bratislava III, aby predmetnej žiadosti o zbavenie mlčanlivosti nevyhovel. Nie je vôbec ťažké si predstaviť, ako asi na takéto „odporúčanie“ predsedu trestnoprávneho kolégia odvolacieho súdu bude mať tendenciu reagovať predseda Okresného súdu Bratislava III, ktorý je sám trestným

sudcom, a ktorého rozhodnutia v rámci odvolacieho či sťažnostného konania bežne preskúmava aj JUDr. Peter Šamko ako sudca nadriadeného súdu.

23. Verejné spochybňovanie trestného činu ohýbania práva zo strany sudcu navyše vedie k relativizovaniu tohto trestného činu (aj napriek tomu, že je súčasťou platného a účinného Trestného zákona) a môže vyvolávať u verejnosti presvedčenie, že súdna moc nebude tento trestný čin náležite aplikovať. Sudca si nemôže vyberať, ktoré trestné činy „uznáva“, a ktoré nie. Ešte závažnejšie je, keď tento svoj „výber“ prezentuje verejnosti mimo rozhodovacej činnosti. Takéto konanie považujeme za neprípustné, pričom môže spôsobovať závažné dôsledky, napríklad, že verejnosť nebude vnímať určité trestné činy vážne, prípadne že verejnosť stratí dôveru v spravodlivé rozhodovanie o určitých trestných činoch. Nabudúce iný sudca, presadzujúci širokú koncepciu slobody prejavu, môže takto verejne spochybniť všetky trestné činy proti extrémizmu a takto môžeme pokračovať ďalej.
24. Určovať ktoré činy sú trestné a ktoré nie je zákonodarná činnosť, ktorá je v demokracii výlučnou kompetenciou zákonodarcu (teda volených zástupcov ľudu). Pokiaľ chce sudca JUDr. Peter Šamko zmeniť Trestný zákon a vypustiť z neho napríklad skutkovú podstatu trestného činu ohýbania práva, môže kandidovať do parlamentu a po prípadnom úspešnom zvolení takúto zmenu presadiť. To je však podľa zákona nezlučiteľné s výkonom funkcie sudcu a nie nadarmo. Kým však vykonáva funkciu sudcu, jeho základnou povinnosťou je rešpektovať platné a účinné znenie Trestného zákona.

B3 Porušenie povinnosti dbať svojim správaním na to, aby nestrannosť sudcu nebola dôvodne spochybňovaná

25. Zverejnenie neverejných informácií o prípravnej fáze trestného konania spolu s komentárom a právnym posúdením v článku má za následok vznik dôvodných pochybností o nestrannosti sudcu JUDr. Petra Šamka, a to vo vzťahu k predmetnému trestnému konaniu, ako aj vo vzťahu k všetkým ďalším budúcim konaniam, ktoré sa budú týkať trestného činu ohýbania práva.
26. V súvislosti s trestným konaním sa sudca JUDr. Peter Šamko, zverejnením článku vylúčil z celého trestného konania, v ktorom by teoreticky v rámci sťažnostnej alebo odvolacej inštancie raz mohol rozhodovať. Publikovanie neverejných informácií o vyšetrovaní spolu s právnym posúdením prípadu, kritiky postupu vyšetrovateľa a obhajobných argumentov podozrivého spôsobuje, že sudca JUDr. Peter Šamko svojim správaním spochybnil svoju nestrannosť v tomto trestnom konaní, a preto sa bude musieť s určitosťou vylúčiť, v prípade ak by vec raz pripadla do jeho senátu v rámci inštančného postupu (k tomu bližšie pozri NRČ z 15. septembra 1999, Nd 310/1999; Buscemí v. Taliansko zo 16. septembra 1999; ZSP 11/2003; I. ÚS ČR 722/05; II. ÚS ČR 3164/07 (U 2/48 SbNU 969).
27. Nakoľko z vyjadrenia sudcu JUDr. Petra Šamka vyplýva, že by podľa jeho názoru mal byť trestný čin ohýbania práva vypustený z Trestného zákona, máme za to, že takéto verejné vyjadrenie odmietavého postoja k určitému trestnému činu spochybňuje nestrannosť sudcu v každom ďalšom konaní, v ktorom by rozhodoval o možnom spáchaní trestného činu ohýbania práva. Rozhodovanie sudcu JUDr. Petra Šamka v konaniach týkajúcich sa tohto trestného činu bude od tohto momentu poznačené objektívnymi pochybnosťami, či sudca nie je ovplyvnený svojím negatívnym postojom k tomuto trestnému činu.

B4 Porušenie zásad sudcovskej etiky

28. Zásady sudcovskej etiky boli na základe ústavného splnomocnenia obsiahnutého v článku 141a ods. 6 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky vydané Súdnou radou Slovenskej republiky dňa 17. decembra 2015.
29. Podľa článku II ods. 1 písm. a) a písm. d) Zásad sudcovskej etiky: Základné hodnoty výkonu sudcovskej funkcie (záväzkov sudcu voči spoločnosti) sú najmä: nezávislosť a nestrannosť, zdvorilosť, diskretnosť, dôvernosť a tolerantnosť.

30. Podľa článku III ods. 3, 4, 7, a 8 Zásad sudcovskej etiky:

„Sudca vykonáva svoju funkciu nestranne, profesionálne, svedomito a dôsledne.“

„Sudca vzbudzuje a chráni zdanie nestrannosti, a to aj v konaniach, keď verejnosť prejavuje silné pozitívne alebo negatívne emócie voči účastníkom konania.“

„Sudca neposkytuje žiadne verejné vyjadrenia, ktoré by mohli mať podstatnejší vplyv na výsledok prejednávanych vecí, na spravodlivý proces alebo pojednávanie, a tak vo verejnosti vyvolať dojem, že je zaujatý a neobjektívny. Netýka sa to právoplatne skončených vecí.“

„Sudca vykonáva svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko ich konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie.“

31. Máme za to, že sudca a predseda trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Peter Šamko publikovaním článku a komentáru k neverejným informáciám o trestnom konaní, nevykonával svoju funkciu svedomito a profesionálne, nepostupoval diskrétno a nezachoval dôvernosť týchto informácií, pričom závažnosť jeho konania je daná tým, že mohol ohroziť, či zmariť účel trestného konania a ovplyvniť tak výsledok tejto veci.
32. Okrem toho, že ide o absolútne porušenie dôvernosti a diskrétnosti vo veci prebiehajúceho trestného konania, bol postup JUDr. Petra Šamka vysoko neprofesionálny. Bez znalosti obsahu spisu a napriek tomu, že trestné konanie je ešte len vo fáze prípravného konania pred vznesením obvinenia (a možno aj pred začatím trestného stíhania vo veci), sudca publikoval svoj právny názor na vec (argumenty v prospech podozrivého, kritika postupu polície) a predstavil aj závery, ako by mal predseda Okresného súdu Bratislava III rozhodnúť o žiadosti o zbavenie mlčanlivosti.
33. Vyjadrenie názoru sudcu JUDr. Petra Šamka z pozície inštančne nadriadeného sudcu Krajského súdu v Bratislave a predsedu trestnoprávneho kolégia, o tom, ako by postupoval, ak by rozhodoval o žiadosti o zbavení mlčanlivosti, keby bol v pozícii predsedu Okresného súdu Bratislava III navyše závažne zasahuje do nezávislosti a nestrannosti výkonu súdnej moci a môže mať vplyv na spravodlivosť konania a možný výsledok trestného konania. V podrobnostiach odkazujeme aj na bod 22 vyššie.
34. Skutočnosti a názory, ktoré sú obsiahnuté v článku dôvodne spochybňujú objektivnosť a nezaujatosť tohto sudcu, ktorý, aj keď aktuálne nekoná v danej veci, môže v budúcnosti v rámci inštančného postupu v tomto konaní rozhodovať (pozri bod 26 a 27 vyššie). Zverejnenie článku je teda v príkrom rozpore s minimalizovaním rizika konfliktu s povinnosťami sudcu vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie.

B5 Závažnosť disciplinárneho previnenia.

35. Vzhľadom na povahu porušených povinností (časti B1 až B4), spôsob konania (publikovanie neverejných informácií o priebehu vyšetrovania v trestnom konaní spolu s kritikou postupu vyšetrovateľa NAKA, právnym posúdením veci v prospech podozrivého a vyjadrením názoru na vyšetrovaný trestný čin) a závažnosť následkov, ktoré mohlo a môže mať konanie sudcu na priebeh trestného konania, na iné obdobné trestné konania a mienku v spoločnosti, sme toho názoru, že v danom prípade by mohlo ísť o závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch.

C SLOBODA PREJAVU SUDCU

36. Rešpektujeme právo každej osoby, aj aktívneho sudcu, na slobodu prejavu (a v jej rámci na slobodu autorskej tvorby). V porovnaní s bežným občanom, ktorý nezastáva takú významnú a spoločensky zodpovednú funkciu, však tieto slobody v prípade sudcu podliehajú prísnejším kritériám a obmedzeniam.

37. Tieto kritériá a obmedzenia zhrnul Ústavný súd Českej republiky vo svojom známom a často citovanom náleze IV. ÚS 2609/16 takto: „*Ústavní soud uzavírá, že soudce má představovat jistou společenskou autoritu a musí si tedy být vědom, že veškeré jeho počínání bude veřejností vnímáno citlivěji, než je tomu u jiných osob. Pokud publikuje satirické texty, které mají zřetelný politický podtext, musí brát na zřetel, že tato vyjádření mohou mít ve společnosti silnější dopad. Postavení soudce je ve srovnání s jinými zaměstnanci státu zcela specifické. Soudce, jakožto přímý vykonavatel jedné z mocí státu, je vybaven nejen výjimečnými pravomocemi, ale i výsadami, které mu umožňují vykonávat funkci nezávisle, nestranně a spravedlivě. Tomu ovšem konsekventně odpovídají i zvýšené požadavky na jeho osobní integritu a na jeho roli pro zachovávání důvěryhodnosti celé justice, které se, mimo jiné, projevují i v jistých omezeních v osobním životě a při výkonu politických práv. Jestliže se tedy někdo rozhodne být soudcem, bere tím na sebe dobrovolně i tato (zcela legitimní) omezení.*“
38. Predmetný článok sudcu JUDr. Petra Šamka svojim obsahom tieto hranice nepochybne prekročil.

D ZÁVER

39. Z popisu skutkového stavu v spojení s vysvetlením právnej kvalifikácie vyplýva dôvodné podozrenie, že sudca JUDr. Peter Šamko naplnil všetky zákonné znaky závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch, a z tohto dôvodu sa na Vás obraciame s týmto podnetom na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania.
40. Pre úplnosť dodávame, že disciplinárna zodpovednosť sudcu JUDr. Petra Šamka v zmysle ustanovenia § 118 ods. 1 písm. b) zákona o sudcoch v spojení s § 14 DSP zatiaľ nezanikla, keďže objektívna lehota pre podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania je určená na 3 roky odo dňa spáchania disciplinárneho previnenia a subjektívna na 1 rok odo dňa, keď sa navrhovateľ dozvedel o disciplinárnom previnení.
41. Vzhľadom na plynutie týchto lehôt podávame tento podnet v tom istom čase všetkým orgánom, ktoré majú podľa § 15 DSP vo vzťahu k sudcovi JUDr. Petrovi Šamkovi aktívnu legitímáciu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania. Je už vecou každého z týchto orgánov, aby samostatne a zo svojho pohľadu tento podnet vyhodnotil a zaujal k nemu stanovisko.

S úctou,

plk. Mgr. Ján Čurill

mjr. Mgr. Pavol Ďurka

mjr. JUDr. Štefan Mašin

mjr. Ing. Milan Sabura

K účelovej kriminalizácii sudcu prostredníctvom trestného činu ohýbania práva

K účelovej kriminalizácii sudcu prostredníctvom trestného činu ohýbania práva

Ako ohýbať právo pri trestnom čine ohýbania práva alebo ako kriminalizovať sudcu za jeho rozhodnutie

Úvod

Pred pár týždňami bol na tomto webe zverejnený článok, ktorý sa týkal vedenia trestného konania pre podozrenie zo spáchania trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť sudca Okresného súdu Bratislava III tak, že schválil dohodu o vine a treste, ktorá bola uzatvorená medzi prokurátorom a obvineným Csabom Domotorom, pričom pre políciu tu bolo podozrivým, že k scháleniu dohody sudcom došlo „až príliš rýchlo“ (išlo o mediálne známu trestnú vec vedenú pre zločin krivej výpovede a krivej prisahy).

Na tomto prípade som demonštroval ako ľahko môže prísť k absurdnej kriminalizácii sudcu prostredníctvom účelovo vedeného trestného konania v prípade, keď je zjavné, že nejde a ani nemôže ísť o trestnoprávnu problematiku. Pri uvedenom prípade som uviedol aj to, že **„treba len dúfať, že to nie je šikanóznny revanš voči sudcovi, ktorý následne v inej trestnej veci rozhodoval o väzbe príslušníkov polície**. Zrejme som sa nemýlil. Celý článok si možno prečítať tu: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a1019-o-zneužívani-trestneho-cinu-ohybania-prava-v-praxi>

Nový prípad vyšetrovania trestného činu ohýbania práva už súvisiaci s trestným stíhaním vyšetrovateľov

Neubehlo veľa času a máme tu ďalšiu trestnú vec, ktorá je vedená pre podozrenie zo spáchania trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. a zrejme už nikoho neprekvapí, že podozrenie opätovne smeruje voči rozhodovacej činnosti toho istého sudcu Okresného súdu Bratislava III, pričom v tomto ďalšom podozrení už ide o preskúvanie jeho mediálne známeho rozhodnutia o vzatí obvinených vyšetrovateľov do väzby (vec vyšetruje síce NAKA Stred, ale predsa len NAKA, teda zložka polície, ktorej príslušníkmi sú aj obvinení vyšetrovatelia, čo už samé osobe len ťažko presvedčí objektívneho pozorovateľa, že by vyšetrovanie mohlo byť nezaujaté).

Záver o možnej zaujatosti vedeného vyšetrovania, či nepochopení trestného činu ohýbania práva možno demonštrovať už na samotnej žiadosti vyšetrovateľa adresovanej súdu, ktorou požiadal o zbavenie od povinnosti mlčanlivosti sudcu rozhodujúceho vo veci (žiadosť som videl z pozície predsedu trestnoprávneho kolégia krajského súdu a je vhodná na odbornú diskusiu o jej obsahovej správnosti). Vyšetrovateľ v tomto smere v liste zo dňa 10.01.2022 uvádza:

Vyšetrovateľ NAKA (Stred v Banskej Bystrici) vedie pod sp. zn. PPZ – 005/NKA – ST2 – 2022 trestné konanie vo veci zločinu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. h) Tr. zák.

Vyšetrovateľ žiada predsedu súdu (nesprávne vyšetrovateľ žiadal predsedu Krajského súdu v Bratislave, nakoľko „podozrivý“ sudca je sudcom Okresného súdu Bratislava III, ktorý má vlastného predsedu), aby podľa § 30 ods. 10 zákona č. 385/2000 Z.z. oslobodil od povinnosti mlčanlivosti sudcu Okresného súdu Bratislava III JUDr. Juraja Kapinaja z dôvodu jeho vypočutia v procesnom posta-

vení osoby podľa § 196 ods. 2 Tr.por. (t. j. podozrivej osoby) ku konaniu a rozhodnutiu o väzobnom stíhaní obvinených a v tomto konaní oznamovateľov (vyšetrovateľov) Mgr. J. Č, Mgr. P. Ď, Ing. P. S a JUDr. Š. M., spôsobu a priebehu konania ako sudcu pre prípravné konanie ako aj dôvodoch rozhodnutia o vzatí do väzby v konaní sp. zn. Tp 46/2021, t. j. ku skutočnostiam, ktoré sa nedajú odstrániť a preskúmať inak, ako iba výsluchom samostného zákonného sudcu.

Vyšetrovateľ žiada oslobodenie (zbavenie) od povinnosti mlčanlivosti po celú dobu trestného konania v rozsahu vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, s ktorými sa menovaný sudca oboznámil pri plnení úloh sudcu občianskoprávneho konania (tu sa zrejme vyšetrovateľ pomýlil, pretože o väzbe sa nerohoduje v občianskoprávnom konaní) v súvislosti s rozhodnutím a vydaním uznesenia o vzatí do väzby obvinených v konaní sudcu pre prípravné konanie sp. zn. Tp 46/2021.

Vyhodnotenie žiadosti vyšetrovateľa

Už na prvý pohľad zaujme, že vyšetrovateľ chce vypočúvať sudcu ako podozrivú osobu pred začatím trestného stíhania k „spôsobu a priebehu konania ako sudcu pre prípravné konanie ako aj dôvodoch rozhodnutia o vzatí do väzby (ku konaniu a rozhodnutiu o väzobnom stíhaní obvinených a v tomto konaní oznamovateľov).

Nechcem sa nikoho dotknúť, ale právne ide o nezmyselnú žiadosť. O spôsobe a priebehu konania sudcu v konkrétnej veci predsa „hovorí“ spisový materiál, v danom prípade zápisnice o výsluchoch obvinených osôb, ktoré boli realizované po podaní návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby (z ktorých je zrejme ako postupoval sudca v konkrétnej veci). O rozhodnutí sudcu a jeho dôvodoch zase „hovorí“ samotné rozhodnutie sudcu, v danom prípade uznesenie o vzatí obvinených do väzby.

O spôsobe a priebehu konania v konkrétnej veci ako aj o spôsobe vybavenia veci (samotnom rozhodnutí) teda nemá sudca čo vypovedať, nakoľko o tom vypovedá samotný spis, ktorý si vyšetrovateľ môže zabezpečiť a prečítať si ho (vrátane rozhodnutia sudcu). Sudca tu nie je na to, aby dodatočne vo svojej výpovedi vysvetľoval vyšetrovateľovi, či oznamovateľom svoje rozhodnutie, respektíve spôsob svojho uvažovania alebo konania (napríklad prečo rozhodol o vzatí do väzby a nie o nevzatí a podobne), prípadne, aby takto dodatočne dotváral svoje rozhodnutie o iné, či ďalšie dôvody. Úlohou sudcu nie je ani polemizovať s argumentáciou oznamovateľov uvedenou v trestnom oznámení a presviedčať vo svojej výpovedi vyšetrovateľa, že je nesprávna.

Nie som síce predseda Okresného súdu Bratislava III, ale ak by som bol, celkom určite by som takejto žiadosti vyšetrovateľa nevyhovel, nakoľko zbaviť sudcu povinnosti mlčanlivosti podľa § 30 ods. 10 zák. č. 385/2000 Z.z. možno iba z vážnych dôvodov, pričom v žiadosti vyšetrovateľa žiadne takéto vážne dôvody uvedené nie sú; navyše, to čo žiada vyšetrovateľ v žiadosti, si má zisťovať sám a to štúdiom spisu a rozhodnutia sudcu a nie výsluchom sudcu.

Zrejme uniklo pozornosti vyšetrovateľa aj to, že právny systém v Slovenskej republike je v trestnom konaní vybudovaný na dvojinstančnosti konania, t. j. sám zákonodarca zaviedol do právneho poriadku opravné prostriedky, ktorými sa dotknuté osoby môžu na nariadenom orgáne domáhať nesprávnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa s tým, že súd druhého stupňa má v kompetencii aj možnosť zrušovať rozhodnutia nižších súdov a nahrádzať ich svojimi vlastnými (zákonodarca vytvorením tohto systému teda pripustil, že súdy rôznych stupňov môžu mať na tú istú vec iný názor a preto aj môže prísť k zmenám prvostupňových rozhodnutí).

Skutočnosť, že sa tak stane pritom nevytvára, sama osebe, žiadne podozrenie zo spáchania trestného činu, či iného protiprávneho konania (napríklad disciplinárneho), nakoľko sudcu nie je možné postihovať za vyslovenie právneho názoru, respektíve hrozbou vedenia disciplinárneho, či trestného konania nemožno sudcu zastrašovať, aby sa bál rozhodovať, prípadne, aby rozhodoval podľa určitých (napríklad policajných) predstáv. V aplikačnej praxi pri väzobnom rozhodovaní je pritom úplne bežnou vecou, že sťažnostný súd (súd druhého stupňa) má na otázku väzby obvineného odlišný názor ako súd prvého stupňa. Bude teraz polícia vyšetrovať ako podozrenie zo spáchania trestného činu ohýbania práva každé zrušené rozhodnutie, ktoré zruší súd druhého stupňa? A bude tiež vyšetrovať ako podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa každé uznesenie vyšetrovateľa, ktoré bude v opravnom konaní zrušené prokurátorom? Alebo bude vyšetrovať selektívne iba tie, ktoré sa jej budú hodiť? Opakujem, že zrušenie rozhodnutia akéhokoľvek orgánu nadriadeným orgánom v opravnom konaní nie je trestným činom, nakoľko ide o situáciu, ktorú predpokladá sám právny poriadok (trestným činom ohýbania práva možno postihovať iba svojvoľné rozhodnutia bez opory v zákone, nie rozhodnutia, ktoré sú napríklad označené za nesprávne v dôsledku nesprávneho výkladu právnej normy, prípadne v dôsledku iného hodnotenia vykonaných dôkazov).

Rovnako tak treba vyšetrovateľovi pripomenúť, že konanie o trestnom oznámení nenahrádza opravné konanie, nejde ani o nejaké ďalšie konanie, ktoré má prirodzene nadväzovať na konanie opravné, pri ktorom má vyšetrovateľ vystupovať ako nadriadený orgán sudcu a zisťovať jeho dôvody rozhodnutia mimo rámec samotného rozhodnutia.

Navyše, akékoľvek rozhodnutie súdu možno podrobiť kritike a skôr, či neskôr sa môže ukázať ako právne nesprávne. Právne bolo kritizova-

né napríklad aj rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo zrušené vyššie spomenuté „podozrivé“ uznesenie o vzatí obvinených vyšetrovateľov do väzby (bližšie pozri tu: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a1013-zacatie-trestneho-stihania-vo-veci-pre-vymysleny-skutok-a-trestny-cin-zneuzivania-pravomoci-verejneho-cinitela>). Ak by sa táto kritika rozhodnutia krajského súdu neskôr ukázala ako opodstatnená (čo sa stať môže), znamenalo by to, že sa krajský súd automaticky dopustil trestného činu ohýbania práva? Celkom určite nie.

Záver

Zavedenie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. do Trestného zákona (pred vyše rokom) bolo sprevádzané výraznými pochybnosťami, či tento trestný čin nebude využívaný na šikanu sudcov a či nebude slúžiť na to, aby polícia (namiesto odmietnutia trestného oznámenia) nezačala konať len preto, že sa s nejakým rozhodnutím konkrétneho sudcu nestotožňuje a aby tak „trestala“ sudcu za jeho postup, či právny názor. Vyzerá to tak, že tieto obavy boli opodstatnené a pokiaľ nebude tento trestný čin vypustený z Trestného zákona, bude nutné si zvykať, že „nesprávne“ rozhodnutia (právny názor) sudcov budú cez toto ustanovenie kriminalizované, respektíve prostredníctvom vedenia trestných konaní pre tento trestný čin bude dávať polícia sudcom návod, ako si predstavuje „správny“ výklad práva, „správnu“ rozhodovaciu činnosť súdov a ako by už sudcovia celkom ručite rozhodovať nemali.

Bude teraz povinnosťou sudcu vysvetlovať svoje rozhodnutia polícii v trestnom konaní v pozícii podozrivej osoby, a to aj napriek tomu, že obsahujú odôvodnenie? Nemal by sudca, pre istotu, najskôr prekonzultovať svoj budúci procesný postup a spôsob rozhodovania vo veci s políciou? A vôbec, namala by polícia pri rozhodovaní rovno nahradiť súdy?

A nebolo by vhodným, aby sa k takýmto trestným konaniam už konečne vyjadrila, aspoň vo všeobecnosti, aj Súdna rada SR, ktorá disponuje v zmysle § 9 ods. 2 Tr. por. širokými výkladovými možnosťami pri trestnom čine ohýbania práva?